Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Aan StassBZK
Van DGDOO

DG Digitalisering & Overheidsorganisatie
DGDOO-A&O-A&P
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Contactpersoon
[redacted]

nota

Aanbieding rapport derde wetsevaluatie WNT

Datum
16 april 2026

Bijlagen
3

Aanleiding

Op grond van artikel 7.2 WNT zendt de MBZK eens in de vijf jaar een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van de Wet normering topinkomens (WNT) in de praktijk naar de Staten-Generaal. Omdat de WNT in de portefeuille van de StasBZK is ondergebracht, wordt deze wetsevaluatie door de StasBZK verzonden. De wetsevaluatie WNT is in 2026 afgerond. Het rapport met aanbiedingsbrieven kunnen worden verstuurd.

Advies/actie

In deze nota vragen wij uw akkoord voor het versturen van het eindrapport en de brieven naar de Staten-Generaal.

Kern

De belangrijkste conclusies van de onderzoekers zijn:

- De WNT is *doeltreffend* in het tegengaan van bovenmatige bezoldigingen en ontslagvergoedingen in de publieke en semipublieke sector. De WNT is echter *niet geheel doeltreffend* bij de openbaarmakingsplicht.
- De *doelmatigheid* van de WNT is vanwege de complexiteit van de WNT voor verbetering vatbaar. De verplichtingen die volgen uit de WNT zijn duidelijk, hanteerbaar en vormen een helder kader. Op sommige vlakken is meer duidelijkheid gewenst.
- Ook blijkt dat *neveneffecten* mogelijk kunnen zijn op het gebied van werving en behoud, administratieve lasten, werkdruk en veranderingen in beloningsverhoudingen.

Daarnaast wordt in de brief benoemd dat u de komende maanden zult gebruiken om met de overige bij de WNT betrokken bewindspersonen van gedachten te wisselen over de bevindingen, conclusies en aanbevelingen van het rapport. In het najaar zal er een brief worden verzonden aan de Staten-Generaal met een inhoudelijke reactie van het kabinet op dit rapport.

Toelichting

De bevindingen van de onderzoeken ten behoeve van de evaluatie zijn gebundeld in het eindrapport en vormen de basis voor de conclusies. Het eindrapport en de kamerbrief zijn afgestemd met alle departementen.

Doeltreffendheid

Uit het onderzoek blijkt dat het aandeel overschrijdingen van het bezoldigingsmaximum is gedaald. Een overschrijding kan zowel geoorloofd als ongeoorloofd zijn. Wanneer een

overschrijding ongeoorloofd is, is er sprake van een overtreding. In het onderzoek is voor het bezoldigingsmaximum gekeken naar overschrijdingen en voor de ontslagvergoedingen gekeken naar overtredingen. Een overschrijding van het bezoldigingsmaximum kwam in 2019 bij 2,1% van de topfunctionarissen voor en in 2023 is dat aandeel gezakt naar 1,1%. Hierbij moet worden opgemerkt dat het aantal overschrijdingen alleen is vastgesteld onder WNT-instellingen met een openbaargemaakte WNT-verantwoording. De onderzoekers kunnen geen uitspraken doen over de doeltreffendheid bij instellingen zonder openbaargemaakte WNT-verantwoording. Met betrekking tot de ontslagvergoeding lijkt de doeltreffendheid gelijk gebleven. In het onderzoek naar de doeltreffendheid van de openbaarmaking wordt in het rapport geconstateerd dat de doeltreffendheid van de online publicatie te wensen over laat. Een aanzienlijk deel, ongeveer de helft, van de WNT-instellingen houdt zich niet aan de online publicatieplicht. De doeltreffendheid voor wat betreft de volledigheid van de verantwoording is wel verbeterd. Het aandeel WNT-instellingen met een beschikbare, complete WNT-verantwoording is met de jaren gestegen.

Doelmatigheid
De verplichtingen die volgen uit de WNT worden in de basis als duidelijk en hanteerbaar ervaren. De wet is helder omschreven en vervult voor veel WNT-instellingen de functie van een duidelijk kader voor de beloning van topfunctionarissen. De mate waarin duidelijkheid wordt ervaren is sterk afhankelijk van de context van de WNT-instelling. Complexere samenwerkingsverbanden of atypische arbeidsrelaties kunnen leiden tot meer vraagstukken rondom de begrippen en berekeningen die volgen uit de WNT. Interpretatievraagstukken komen weleens voor, waarbij er juridisch advies ingewonnen moet worden. In de WNT is bepaald dat accountants de WNT-verantwoording controleren. Deze controle vormt een belangrijke waarborg voor een juiste toepassing van de WNT. De accountants ervaren echter zelf ook problemen met de interpretatie van de WNT zoals bij intra-concern detachering. Op dit vlak ontbreekt volgens de accountants voldoende en eenduidige controle-informatie om vast te stellen of de WNT correct is toegepast, waardoor er een oordeelonthouding of verklaring met beperking moet worden afgegeven. De uitvoering van de WNT brengt ook kosten met zich mee. De WNT-instellingen dienen personeel vrij te maken om de WNT-gegevens te verzamelen, te controleren en te documenteren. Voor veel WNT-instellingen is deze inzet beperkt. In standaardgevallen verloopt de uitvoering relatief efficiënt. Bij complexe casussen waar gedetailleerde administratie, uitzoekwerk, interpretatievragen en externe advisering nodig kunnen zijn, brengt dit hogere administratieve lasten met zich mee. De doelmatigheid kan volgens de onderzoekers in die gevallen onder druk komen te staan.

Niet-beoogde neveneffecten
Het verschil tussen publieke en private beloningsniveaus, de voortdurende publieke en politieke aandacht voor bestuurders, de werkdruk en grote kwetsbaarheid voor deze groep wordt in het onderzoek benoemd als neveneffecten. Daarbij wordt aangegeven dat de bestuurlijke rol in veel sectoren zwaarder is geworden door intensiever toezicht, hogere publieke verwachtingen en incident-gedreven sturing. In deze context wordt de algemene WNT-norm als strak ervaren. Hierbij wordt aangegeven dat het daardoor lastiger is om ervaren bestuurders aan te trekken of dat vacatures hierdoor langer openstaan. In sectoren met lagere beloningsstructuren wordt juist aangegeven dat de WNT nauwelijks een rol speelt. De WNT vormt in die sectoren geen beperking bij het aantrekken van topfunctionarissen.